ДО ЕДНА ГОСПОЖА ЗАТОВА КАК МЪРТВИТЕ СИ ОТМЪЩАВАТ

Пишеш ми, че нещо те измъчва насън. Щом заспиш, някакви три деца ти се явяват и започват да ти се смеят, да ти се подиграват, да ти отправят заплахи и закани. Ходила си, казваш, при учени хора да търсиш лек. Те са ти казали: няма нищо сериозно. Отговорила си им: като няма нищо сериозно, избавете ме от този кошмар. Нима може да не е сериозно това, което не ми дава мира вече шест месеца? А те на теб: смени въздуха, общувай с весели компании, приемай по-силна храна; това е обикновена хипохондрия. Познавам аз, сестро, тези умници. Те си имат определен набор от думи като хипохондрия, телепатия, автосугестия и с тях подминават неоспоримата духовна реалност, за да си дойдат на „дневния ред" – т.е. на въздуха, веселието, месото, минералните бани и виното. А аз ти казвам: трите деца, които ти се явяват насън, са същите онези три твои деца, които ти, по собственото ти признание, си умъртвила в утробата си, преди слънце да ги види. И сега те ти отмъщават. А отмъщението на мъртвите е от ужасно по-ужасно. Понеже казваш, че си образована жена, ще ти дам пример от книгите. Сигурно ще се сетиш за Макбет или как един английски крал бил убит от духа на убития от него човек. Чела си, разбира се, как цар Владислав, убиецът на княз Владимир, бил убит от Владимировия дух.. Но може би не си чела за следния случай. Византийският император Константин имал брат Теодосий, когото не обичал, понеже се страхувал, че той може да го измести от престола. Поради това Константин принудил Теодосий против волята си да приеме дяконски чин. Но и след това страхът не го напуснал. Накрая се решил да извърши злодеяние. Намерил удобен случай и коварно убил Теодосий. Отдъхнал си, мислейки, че завинаги се е освободил от своя съперник. Дори не подозирал, горкият, че мъртвите са по-силни от живите и че онзи, който убие невинен човек, всъщност не го побеждава, а полага оръжие пред своята жертва. Една нощ, след време, убитият дякон Теодосий се явил на своя брат, императора, с чаша димяща кръв и извикал със страховит глас: „Пий, брате!" Императорът скочил, вдигнал на крак целия двор, но никой нищо не могъл да му каже. На следващата нощ се повторила същата сцена – дяконът с чашата кръв и ужасяващия вик: „Пий, брате!" Императорът вдигнал под тревога цял Цариград, но всички се блещели срещу него с празен, недоумяващ поглед, както „твоите" умници, които ти препоръчват смяна на климата и силна храна. Видението се повтаряло отново и отново, докато една сутрин, здравият и читав вечерта император Константин бил намерен мъртъв в леглото си. Четеш ли Светото Писание? Там всичко е казано, обяснено е как и защо мъртвите отмъщават на живите. Прочети още един път за Каин, който заради убийството на брат си никога и никъде не могъл да намери покой. И как духът на претърпелия оскърбление Самуил си отмъщавал на Саул. И как горкият Давид страдал силно в продължение на години заради убийството на Урия. Има описани още хиляди и хиляди подобни случаи от Каин до теб – прочети ги и ще разбереш какво те мъчи и защо. Ще разбереш, че жертвите са по-силни от своите убийци и че отмъщението им е страшно. Първо проумей и разбери това. А после прави всичко, което можеш, за умъртвените си деца. И милостивият Бог, за Когото няма мъртви, ще ти прости и ще ти дарува мир. А какво трябва да правиш – питай Църквата. Свещениците знаят. Бог нека те помилва!

Св. Николай Велимирович

ОЩЕ ОТ НЕДЕЛЯ СИРОПУСТНА В ХРАМ „СВ. ПРОРОК ИЛИЯ”

Репортаж от Неделното училище за пораснали

За прошката, която побеждава злото на земята, беше беседата с учениците от Неделното училище. Взехме повод за разговор от проповедта на светителя Николай Сръбски (Нови Златоуст) – ” Обичайте приятелите си “; Тази проповед ни завладя със своето съдържание; кои са истинските ми приятели? Обичам ли истински ? Кои са признаците на истинската любов? Как да обичам неприятелите си? Как истински да обичам себе си? Как да отхвърля фалшивото пристрастие към приятелите си? : тези и още въпроси взеха вниманието ни в този час и половина по време на занятията ни. Великият Пост идва, за да настъпи благоприятното време, в което злобата между всички хора да намалее, като отстъпи място на любовта, основана на познание, почит и жертвеност към ближни и далечни. Път превъзходен и същевременно трудно достъпен!

Социална кухня

Днес, 13.03, Неделя сиропустна, дежурство дадоха Илияна, Марк и Евгени. С помощта на група от 30-десет ентусиазирани и леко премръзнали доброволци успяхме да приготвим рибена чорба и да раздадем много допълнителни продукти на хората – хляб, сандвичи, сухи пасти, ябълки, натурални сокове, кисело мляко и разбира се, в чест на днешния празник – по парче халва на всеки нуждаещ се – общо 381 порции. Дежурният екип благодари на всички, които се включиха в процеса по приготвяне и раздаване на храната на нуждаещите се хора.

ДО ХАДЖИ ЙОВАН, КОЙТО ПИТА: КОЕ Е НАЙ-ВАЖНО ЗА СПАСЕНИЕТО НА ДУШАТА?

И аз нещо ще те попитам, драги спътниче, и какъвто отговор ми дадеш -дал си го и на себе си. И така, кое е най-важно за едно новородено дете – храната, топлината, къпането или грижите? Може би ще кажеш, че някое от тези неща е по-необходимо от другите, но трябва да признаеш, че и четирите са твърде важни за правилното развитие на детето. Душата на повярвалия и покаял се човек е като току-що родено дете. Спомни си какво е казал Христос на Никодим за новото раждане на човека. За новороденатa душа е потребно и да се храни с Христовото учение, и да се очиства чрез поста и молитвата, и да се стопля от топлината на любовта към своя Създател, и да се пази от всички гибелни страсти чрез контрол на мислите и желанията. Но Спасителят не ни ли е заръчал чрез Своите апостоли: ако Ме любите, опазете Моите заповеди? Не е казал: „опазете една заповед”, а „опазете заповедите”, т.е. всички заповеди. А Христовите заповеди се отнасят до нашите грижи за собствената ни душа. Не една грижа, а много. Ти си известен овощар. Колко грижи трябва да положиш за една овошка? И нито една не пренебрегваш. Как тогава да пренебрегнем дори една грижа за нашата душа – единственото ни притежание, което гробът няма да погълне? Ето, ти си сметнал, че за твоята душа е необходим дори хаджилък до Йерусалим. Това не е изрична Божия заповед, но все пак, от любов към Бога и заради спасението на своята душа, ти си предприел и този труд. Как ли тогава бихме посмели да пренебрегнем като маловажна дори само една заповед на нашия Спасител? Мир и радост от Господа!

Св. Николай Сръбски (Велимирович)

РАЗСЪДИТЕЛНО ПОВЕДЕНИЕ

– Отче, когато виждаме някой с лошо поведение, трябва ли да му кажем нещо?

– Зависи какъв човек е. В нашето време е необходима голяма разсъдителност и божествено просвещение. Не е лесно да се каже. Уверил съм се, че във всеки отделен случай съществуват петстотин “подслучая”. Някои хора могат да се поправят, а други не се поправят и ако им направим забележка, може да реагират отрицателно. Особено когато у човека има егоизъм и ти го засегнеш, тогава може да предизвикаш лоша реакция. Въпреки че много пъти разбира, че греши, не отстъпва поради егоизма си. А когато и нашите подбуди не са чисти и към грижата за другия е примесена гордост, тогава любовта ни не е чиста и това предизвиква у другия силна реакция.

Когато укоряваме някого поради любов и състрадание към него, дори и той да не осъзнава любовта ни, в сърцето му се извършва промяна, защото действаме подбуждани от чиста любов. А когато укоряваме някого без любов, с пристрастие, той се озверява, защото нашата злоба се сблъсква с егоизма му и излизат искри, които запалват огъня – подобно на търкането между

стоманата и кремъка в запалката. Когато проявяваме търпение към брата от любов, той разбира това. Също и ако не проявяваме външно злобата си към него, а остава само вътре в нас, той пак разбира това, защото тя му причинява смущение. Така и дяволът дори когато се явява като светъл ангел, причинява смущение, а истинският ангел носи със себе си една мека и неизразима радост.

– *Отче, означава ли това, че когато казваме нещо и се получава реакция, сме действали с егоистични подбуди?*

– Понякога стават и недоразумения. Единият има предвид едно, а другият го разбира иначе. Но човек винаги трябва да изследва себе си: "Защо искам да кажа това? Какви са подбудите ми? Казвам го със състрадание и болка или искам да се покажа добър, да демонстрирам себе си?". Когато човек очисти себе си, тогава и да се ядоса, и да повиши глас, и да направи някоя забележка, подбудите му ще бъдат чисти. И всичко ще бъде нормално, защото той действа с разсъждение. Разсъждението – това е очистеност, божествено просвещение, духовна яснота. Тогава къде да намери място егоизмът? И когато подбудите са чисти, човек чувства спокойствие. По това можете да съдите за всяко ваше действие дали е добро.

Много пъти сами не чувствате, че говорите на другия човек с началнически тон: "Това трябва да стане така и така". Вмъква се егоизмът и другият хвръква във въздуха. А когато у нас са налице чисти подбуди и смирение, тогава забележката ни помага на другия; иначе се вмъква егоизмът и се получава обратен резултат. Трябва да отстраните от действията си своето "аз", егоизма си. Тогава ще действате от чисти подбуди. Безразсъдното поведение често причинява по-голямо зло от поведението на лудите, които поради невменяемост чупят глави. Защото безразсъдните хора с острите си думи наранява чувствителните души и често могат да им нанесат смъртоносни травми, защото ги довеждат до отчаяние.

Някои пък се отнасят по един и същи начин с всички. Но не можем да сипем в един напръстник толкова, колкото сипваме в един варел; или да натоварим един кон колкото товарим на вола. Волът е предназначен да дърпа плуга. Не можем да му сложим самар и да го натоварим. Както и не е подходящо да впрегнем коня в плуга – предназначението му е да носи тежести. Единият и другият са предназначени за различни работи. Не трябва да желаем да сложим целия свят в нашия калъп. Всеки е устроен различно. Нека си затваряме очите за някои неща, ако от тях няма вреда. Ако всички хора можеха да бъдат наред в този живот, нямаше да има безчинства и на земята щеше да бъде рай. И така, нека да нямаме неразумни претенции към другите.

Автор: Свети Паисий Светогорец

Източник: *„Духовно пробуждане"*

Неделя Сиропустна в храм „Св. пр. Илия", 13 март 2016 г.

Неделя Сиропустна в храм „Св. пр. Илия”, 13 март 2016 г.

Днес, в Неделя Сиропустна, по време на светата Божествена Литургия в храма чухме думите от Евангелието “Ако простите на човеците съгрешенията им, и вам ще прости Небесният ви Отец; ако ли не простите на човеците съгрешенията им, и вашият Отец няма да прости съгрешенията ви…” (Мат. 6:14-21) .
Отец Емилиян в навечерието на Великия пост в своята проповед подчерта, че постът ще ни даде възможност да направим още една крачка по Божията пътека чрез състраданието ни с Христос:

„За да освободим душите да приемем поста, на първо място трябва да се избавим от ненавистта, на второ място от материалните неща и нашите телесни страсти. Всичко това можем да възстановим като Божие изпитание именно чрез пост.

Първото нещо, което трябва днес да направим, е прошка. Да се опростим с хората, на които сме дали повод да влязат в грях заради нас. Не е трудно да поискаш прошка, трудно е да се даде. Защото сам Господ Иисус Христос казва, че който даде прошка с цялото си сърце и с цялата си душа, той се е приближил до Царството Божие. Прошката е – наистина да го осъзнаем дълбоко в себе си, защото човек се кае за греховете си. Съдейки по това колко сме грешни ние, да се опитаме да изкупим себе си по този начин, да му дадем прошка. Защото както и Господ Иисус Христос казва „които простят, и на тях ще се прости”. Не можем ние да не прощаваме, да злословим и после да очакваме нещо от Бога, по-различно от това, което сме дали. Първото нещо е покаянието, прошката. Да си опознаеш греховете и да поискаш прошка. Когато ти поискат прошка, наистина да я дадеш от сърце и от душа. Всеки човек бърка, ние сме слаби. Бог е безгрешен само. От тук да изхождаме. Това е най-важното.

След това е постът, братя и сестри. Чрез поста освен, че състрадаме с Божието страдание, ние даваме своята лепта Богу. Ние много често го приемаме като диета. Постът е пост. Който иска да прави диета, да си я прави отделно, защото разликата е много голяма.

Започвам с духовния пост. Трябва да започнем да четем много повече молитвеника, молебните канони, духовни беседи на преподобни старци. Повече да сме в общение с Бога. Да станем по-милосърдни. Да станем по-добри. Да си личи, че има пост. Не да ходим намръщени, а да сме усмихнати, доволни и радостни от това, което правим. Защото го правим за нашия любим Отец Господ Иисус Христос, но най-вече го правим за себе си, за да спасим душите си. Нашият всеблаг Отец ни го е дал като благодат, от която трябва да се възползваме.

Освен яденето на храни, постът включва и телесни удоволствия, празненства и т.н. На мен ми се иска да говоря повече за духовния пост, защото ние го пренебрегваме, както пренебрегваме духовната храна, за сметка на телесната. Бог ни е дал седем дни в седицата, в шест от тях да храним телата и в един – душата. Ние този ден се опитваме да го пропуснем и си казваме „Дай да го пропуснем и да си починем от яденето шест дена.”. Не трябва да е така. Трябва да си отдадем заслуженото на душите.

Братя и сестри, това което също много ни пречи е любовта към материалното. Всички притежаваме тази любов в не малка степен. В Евангелието се казва „дето е съкровището ви, там ще бъде и сърцето ви”. Да се опитваме така да живеем, така да възрастваме в Бога, че да

можем да дадем на себе си и на Бога това, което наистина е необходимо и душеспасително.”

Вечерня с взаимно опрощение в храм „Св. пр. Илия”, 13 март 2016 г.

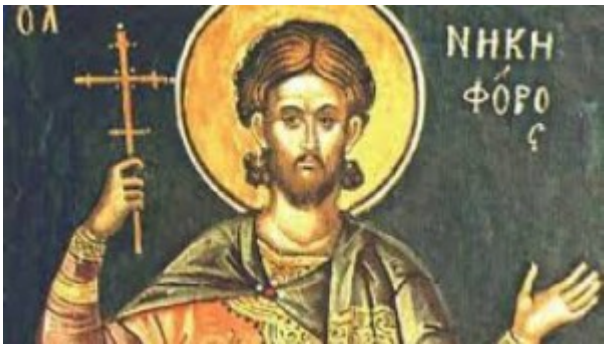
На вечерната слуба в Неделя Сиропустна се събрахме хора, черуващи се в храма. Опростихме се взаимно с радост в сърцата и получихме благословение за богоугоден, душеспасителен и лек пост.

ИЗЛЕЗЕ НОВ БРОЙ НА ЕНОРИЙСКИ ЛИСТ "БЛАГОВЕСТИЕ"

*Излезе нов **брой 234** на Енорийски лист **“Благовестие”.** Може да го намерите по-долу или да изтеглите от тук*

Енорийски лист – Благовестие, брой 234

ОХРИДСКИ ПРОЛОГ НА СВЕТИЯ ВЛАДИКА НИКОЛАЙ СРЪБСКИ за 13-ти март

1.

Свети Никифор, Цариградски патриарх.

Управляваше светата църква мъдро и ревностно, като най-висш архипастир цариградски. Когато Лъв Арменец въстана срещу иконите, той се противопостави на царя и най-напред го съветваше, а след това го изобличаваше. Затова нечестивият цар го изгони на остров Проконис. На този остров имаше манастир, който самият Никифор беше съградил в чест на свети Теодор. Тук този изповедник на православната вяра прекара тринадесет години, а след това се помина и се представи пред Господа през 827 г. След като загинаха всички царе иконоборци и на царския престол се възправи Михаил с майка си Теодора, а на патриаршеския бе върнат патриарх Методий, през 846 г. пренесоха мощите на свети Никифор от Проконис в Цариград и те бяха поставени първо в църквата „Света София”, от която именно бе изгонен приживе патриархът, а после в църквата на Светите Апостоли. Главният празник на този голям йерарх е на 2 юни, а на 13 март се празнува откриването и пренасянето на неговите нетленни мощи. От Цариград свети Никифор беше изгонен на 13 март и пак на 13 март, деветнадесет години по-късно, мощите му бяха пренесени в столицата.

2. **Света мъченица Христина Персийка.**

За непоколебимо изповядване на вярата Христова беше подложена на люти мъчения в Персия през IV век. Мъчителите толкова жестоко я бичуваха, че тя не издържа и почина. Душата й се отдели от измъченото тяло и се пресели във вечната радост на Христос, нашия Цар и Господ.

3. **Свещеномъченик Публий.**

Този свещеномъченик беше приемник в епископството на славния Дионисий Ареопагит в Атина. Като епископ е измъчван от неверници и е посечен през II век. За мъките, които

претърпя за кратко време, наследи живот вечен.

Цариграде, чудни граде край Босфора син,

с твойта слава чия ли може да се мери слава?

Арена страшна бил си ти за духовни борци,

за еретици богохулни и за светци Божии.

Като на сито решето през вековете дълги

пресял си ти и отцепниците, и слугите Божии.

Окалян си от грехове много и от настървеност грешна,

осветен си от мъченическа кръв преобилна.

Духовните герои кой би могъл да изброи,

и виденията вси небесни, и светите твои тайни?

Ангели Божии често са на тебе кацали,

а хората са се като ангели към небето възнасяли.

Божията Майка се много пъти в теб появи,

да избави застрашените, болните да изцери.

Ята от светители дивни над тебе кръжат

и молитви твоите деди към Всевишния издигат.

О, колко само светители деца бяха твои!

Колко цвят до цвята грейна – и светец до светеца!

Историята и календара ти с кръвта си писа,

с твоя труд се и Символът голям написа.

И за теб да се каже това може:

сред градовете много червена си ти буква.

Вселената си с вяра свята просветил,

от езичничество и ереси си света изцелил.

Многострадален, неунищожен, не си отминал още ти.

И по земята, и по небето твойта слава отеква:

всеки кръстен ти благодарност голяма дължи.

РАЗСЪЖДЕНИЕ

Големи са били онези християни, които са имали голяма любов към Христа. О, колко наистина големи християни са били богоносните ни отци и мъченици! В наше време за мнозина е трудно дори да си представят това. Ето какво изповядва един от тях, св. Симеон Нови Богослов, в своя манастир пред всички монаси. Когато говори от свой опит за това как върху него са се изпълнили думите Господни „Игото Ми е благо и бремето Ми е леко”, той споделя: “Вярвайте ми, когато прибягвах към Бога, Спасителя мой, не срещнах нищо жалостно, тежко и непоносимо… Голяма и непоносима жалост изпитвах само за това, че не можех да намеря достатъчно поводи да умра заради любовта Христова”. Не са ли такива души като пламъци, затворени в глинени съдове? Пламъци, винаги въздигащи се и към небето устремени! Само да свалиш похлупака, и пламъкът полита нагоре.

СЪЗЕРЦАНИЕ

Да съзерцавам Господа Иисуса Христа на съда пред Ирод, и то:

1. Как на Ирод най-напред му стана драго, че вижда Иисус, не от някаква душевна потребност, а от любопитство,
2. Как Ирод се надяваше да види някакво чудо от Иисус, но се излъга в това, защото Господ мълчеше на всичките му подпитвания,
3. Как Ирод със своите хора се подигра на Господ и как го облече с бяла дреха.

БЕСЕДА

за помирението между злите, за да вършат зло

” И в този ден се помириха Пилат и Ирод помежду си; защото бяха преди това скарани “ (Лк. 23. 12)

И с обругаването и унижението свое праведникът прави добро на враговете си. Той ги помирява. Наистина в този случай тяхното помирение не е означавало, че заедно ще вършат някакво добро дело, а че заедно ще преследват праведника. Но поне пламъкът на тяхната взаимна омраза е отслабнал и угаснал. За праведника и това е награда. Пилат и Ирод бяха врагове. Но в деня, когато Спасителят беше изправен пред съда и на единия, и на другия, те се помириха. Князът на Мира донесе мир на враждуващите, мир, който помага да се издяла кръстът за Него. Но Той дойде точно за това – да бъде доброволна жертва за греховете на мнозина. И днес заклетите противници се помиряват, когато трябва да нападнат и да осъдят Господа. Мнозина са тези, които воюват помежду си, докато не им споменете името Господне. Но щом чуят това име, постепенно прекратяват враждата, за да нападнат това свято име. Неправедникът по-лесно понася друг неправедник, отколкото праведника. По-лесно неправедник се разбира с неправедник и се помирява с него, отколкото с праведник. И партиите в някои страни, дори и да са в най-люта вражда, се помиряват, когато трябва да се отсъди какво място да се даде на Господа Иисуса Христа в държавата: първо (каквото Му се полага) или последно? При такъв въпрос заклетите врагове се помиряват само за да могат да отредят на Господ последното място. Така също и по онова време враждуващите партии на фарисеите и на садукеите се помириха и съюзиха срещу Христа. А защо Най-чистият и Най-нужният да бъде на последно място? За да могат — по техните умове — да останат за тях първите места. Същата подбуда към помирение имаха и фарисеите и садукеите, върли противници, когато трябваше да се иска да бъде убит Христос. Същата подбуда доведе и до помирението на Пилат с Ирод, когато трябваше да се отсъди Христос да бъде убит. О, братя мои, да не сключваме никога мир с неправдата срещу правдата. А винаги да търсим мир с Бога и със съвестта си. Боже, помогни ни да имаме винаги такъв мир. На Теб слава и хвала вовеки. Амин.

Превод от сръбски: Димка Савова

Обичайте приятелите си

“Нищо не противостои на любовта така, както грехът противостои – както на любовта към Бога, така и на любовта към ближния. Твой приятел граби, а ти не го изобличаваш? Страхуваш се от гнева му? Защо се боиш от гнева, ако изобличаваш с право? Изобличи го, прочее, и изкажи своето негодувание от любов към Христа, от любов към него самият, спри го, ако се срива към пропастта. Гостуванията и хубавите думи, и ласкателствата, не са никакво особено дело на любовта.”

Йоан Златоуст (Беседа върху “Послание до Ефесяни”)

Каква полза братя, ако аз започна постоянно да говоря, а Господ вечно да мълчи?

Мога ли аз да отбранявам Божията Правда, ако Бог не я вземе сам под своя защита? Мога ли аз да докажа Бог на безбожниците, ако Той се крие? Мога ли аз да го умилостивя към Неговите синове, ако Бог е равнодушен към неволите им?

Не; нищо от всичко това аз не мога. Моите думи нямат крила, за да могат да въздигнат към Бога всички паднали и изпаднали от Бога; нито моите думи имат огън, за да сгреят охладнелите сърца на децата към техния Отец. Моите думи са нищо, ако не са слабо ехо и неразбираемо повторение на онова, което Бог със Своя мощен език говори. Каквото е шумоленето на чакъла на брега пред страховития рев на океана, такова е словото ми, спрямо езика, на който говори Бог. Как ще може да чуе шумоленето на чакъла, залят с пяната на вълните, онзи човек, който е глух към ревът на океана?

Как ще види Бог в моите думи онзи, който не може да го види в природата и в живота?

Как едва доловимите човешки думи ще убедят някого, когото гръмотевиците не са в състояние да убедят?

Как ще се загрее на една варница (бел.: *пещ за гасене на вар*) някой, който е оставил огънят зад себе си?

Не мълчи Бог, братя, но говори по-гласно от всички бури и гръмотевици! Бог не напуска правдата, но като я изпраща на страдание, полека я изкачва на престол.

Бог не зависи от ничия добра воля, но прави всички зависими от своята добра воля. Окаян би бил Бог, който би зависел от адвокатската защита на един смъртен човек. Не излизам пред вас, за да защитавам Онзи, чиято защита аз търся ден и нощ. Не излизам аз, жалкия набожник, да търся от вас – набожниците – подкрепа за Бог и за Божиите работи. Не; напротив, излизам с предложение, с молба, наистина с молба, всички ние да потърсим подкрепа за себе си и за своите работи у Бог, единствено у Бог. Това не е заради Бог, но заради нас. И повтарям: това не е заради Бог, но заради нас самите.

Защото Бог е еднакво велик, независимо дали Го величаем, или принизяваме. Бог ще бъде светъл, колкото и мрак да хвърляме върху името Му. Бог ще съществува дори и цялата земя чрез устите на всички свои твари и чрез всички вулканични кратери екне: няма те, Боже! Ще съществува Бог светъл и велик, както и днес, дори когато слънчевите лъчи напразно ще търсят и един жив човек на земята, и когато, макар че е място за живи, ще милват само гробове на мъртъвци.

Боже, вечно светъл и вечно велик, бъди опора за нас така, както си опора за толкова слънца в пространството! И слънцата биха се угасили без твоя поглед и отведнъж биха се претворили във влажно мрачно огнище – как ние да светим без Тебе?

***

Как ние, братя мои, можем да обичаме неприятелите си без Божията помощ? Ето, ние не сме направили и първата крачка по този път. Ние не сме се научили да обичаме дори своите приятели. Още по-малко: ние не сме се научили да обичаме дори самите себе си. Как да обичаме своите неприятели? Христовите думи за любовта към неприятеля, ето, още летят по света от уста на уста, но още не може да се намери път от устата към сърцето.

Ние не обичаме своите неприятели. Нима това не е очевидно, без доказателства? Ние обичаме само онези, които нас обичат, заемаме само на онези, които могат да ни върнат и правим добро само на онези, които могат да ни се отплатят двойно.

Ние обичаме себе си и своите приятели. Ние обичаме своите близки, своите най-близки, в буквалния смисъл на думата. Нашите далечни са далеч от нашата любов. Нашето сърце се прилепя за онова, за което и очите ни. Нашите очи са пътеводител за сърцето ни.

Ние само сме си мислели, че обичаме себе си и приятелите си. Ние се заблуждаваме в това; защото себичността наричаме любов към себе си, а любезността – любов към своите приятели. В действителност ние не обичаме нито себе си, нито своите приятели, също както и своите неприятели. Защото в онова, което ние наричаме любов, няма най-важните елементи на любовта. А тези елементи са: познание, почит и жертване. В нашата любов към себе си няма нито познание, нито почит, нито жертване. В любовта ни към приятелите няма нищо от тези трите. Нашата любов се състои само от своите най-малки елементи. Любовта ни към себе си и своите приятели не е нищо друго, освен засилена и покварена и в същото време инстинктивна животинска любов. А онова, което прави човешката любов по-възвишена и по-светла от любовта на питомните и дивите животни, това е познанието, почитта и жертвата.

***

Познаването на себе си и на приятелите си е първият елемент на възвишената и светла Божествена любов. Човек, който много е размишлявал за себе си и много се е изпитвал, може да стигне до познание за себе си. Но трябва да бъде много предпазлив в това изпитване. От най-малката грешка в самопознанието може да стигне до лъжливо заключение, а от лъжливото заключение – до лъжлива любов към себе си. Трябва да свикнем да различаваме, да анализираме. Защото от правилния анализ на себе си човек ще стигне до правилен извод. Всяка неправилна самооценка отмъщава двукратно. С какво допринася цял ден правилен и предпазлив ход по Алпите, ако преди върха се направи само една неправилна крачка над

пропастта?

Най-важните въпроси, на които един млад човек трябва да си отговори правилно, за да опознае себе си, за да бъде целият му бъдещ живот правилен и здрав са:

– Кой съм аз?

– Какъв съм аз?

– За какво съм аз?

Не всеки човек може да се посвети на философията. Но едно зрънце философия е нужно на всеки човешки живот, както храната.

Схване ли човек своето битие като производно от случайно развълнувана материя, като безсмислена, безцелна игра на елементи, той би имал най-ниското понятие за себе си и за своето предназначение. А от величината на представата за себе си, зависи големината на идеалите на човека, големината на мислите, чувствата и делата му. Схване ли, обаче, човек своето битие като резултат и продължение на една художествена предпоставка и творческа общовселенска мъдрост, той тогава ще има най-високо понятие, подчинено на знанието за Бог.

Вторият въпрос, намиращ се у всеки човек: какъв съм аз? Едно кълбенце желатинова лигавост и слабост излиза на слънце под името човек – самата немощ, самата слабост, сълзи и сънливост! С чужда помощ това кълбенце се показва, на чужди ръце се надига към слънцето. Без свои заслуги то дели хляб с останалия свят, без свое желание то става участник в житейските драми и отплати. Още малко, това кълбенце попива в своята душа, като с гъба целия свят около себе си, с две очни прозорчета. Но неговата душа е така малка, че всички явления му се струват безкрайно големи. За детето неговите родители и всички пораснали хора изглеждат като титани, като богове. Когато порасне до средната за всички хора височина, тогава човекът променя своето разбиране за големина. Той вече не мечтае за величината на всички пораснали хора, но само за големината на известен брой велики хора, които му се струват в историята като Слънцето между звездите. И сравнявайки себе си с великите хора и със своя идеал за величие, той един ден пита себе си: "Какъв съм аз?" и тук е опасността да се препъне, да направи погрешна крачка над пропастта. Оцени ли правилно своята големина, тогава е намерил себе си и пътят, по който трябва да върви. А ако не оцени правилно?

Повечето хора не оценяват правилно своята големина, те живеят в оптична измама. Повечето виждат себе си в много по-големи размери, отколкото са. Живеейки в една лъжа, тези хора правят всичко, за да излъжат и другите. Ако не им се отдаде да го направят, а то никога не им се отдава – те се чувстват като нещастни рицари, които са се явили в не своето време и не сред своите хора. Като че ли е нужно всички хора да бъдат велики и гениални! Като че ли на Бог, за Неговата историческа драма не са нужни също така и малки хора! Като че ли светът би могъл да съществува без говедари, ковачи и чистачи на улици!

Бог е поделил на хората не еднакви количества даровитост, за да може заради тази нееднаквост да има постоянно движение в човешкия живот. Никой не е виновен за това, че е дошъл с по-големи дарби. Но виновен ще бъде и люто наказан онзи, който не вижда своя дар в неговата истинска мяра, и който не се потруди да оправдае своето съществуване и да извърши

своята мисия с това, което му е дадено.

И третия въпрос: за какво съм аз? Това е въпрос за познаването на своята мисия в този свят. Всеки човек идва на този свят с особена мисия. Как мнозина не вярват в това! Всички ние сме Божии посланици и пратеници. Всички!

Ковaческата работа е една специална, боговдъхновена мисия, както и дърводелството, и книжарството, и държавничеството. Без ковашката дейност не би имало култура, нито египетска, нито европейска, никаква. Народната мечта е стигнала дотам, да предаде на един от олимпийските богове ковашки занаят. Не е, прочее, угодно на Небето само царуване, съветничество, но и коване на гвоздеи и струговане на дъски и плетене на рогозки. На Страшния съд Бог няма да каже: седни ти, който си носил корона от дясната Ми страна, но ще даде първенство и награда според добре схванатата и извършена мисия на земята.

За съжаление между нас са много онези, които през цялото свое време не успяват да осъзнаят своята мисия. Много са малоумните, които пък се усещат призвани за всички мисии. Много са гордите, които без да работят нито една работа, критикуват всички видове работа. Много търпи Бог единствено от милосърдие, подготвяйки и изпращайки други пратеници и посланици за същата мисия, която е била приготвена за онези и заради тях е пропаднала. Много са надутите и влюбените в себе си, които едва дочакват да им се зададе въпросът: “За какво си ти?” – за да отговорят гласно: “За всичко!”

Много, пре-много са онези, които не знаят нито кои са, нито какви са, нито защо са, а говорят за любов към себе си. Много и пре-много са онези, които не са намерили себе си, но са се обикнали. Те обичат своето въображение, а не себе си. Измамата им е сладка, нея обичат, а не себе си. Много са онези, които правят грънци, а мислят себе си за ваятели. Много са онези, които са станали държавници, а е трябвало да бъдат търговци. Всички те говорят за любов към своите неприятели докато, между другото, все още себе си не обичат, защото не са се познали, нито са намерили най-доброто в себе си. Тяхната любов е лъжлива, защото се отнася до лъжата в тях. Когато грънчарят обича ваятеля в себе си, неговата любов е лъжа.

А когато обича лъжливо себе си, лъжливо обича и своите приятели. А чиято любов е лъжлива към себе си и към приятелите си, неговата любов е два пъти по-лъжлива към неприятелите.

Но не само познанието прави любовта възвишена и свята. Чрез познанието трябва да се стигне до почитта, вторият главен елемент на достойната любов.

Човек трябва да умее да почита себе си и приятелите си. Не може човек да почита злото у себе си; и разбойникът знае, че само доброто е за почитане. Все пак не може човек да почита доброто в себе си, ако не е осъзнал какво е, и къде у него се намира то. Познанието е основа за почитта.

***

Някой имал нива, която никога не могъл да почисти достатъчно от тръните. “Докога ще се боря с тези проклети тръни?” – казал стопанинът и намразил нивата си. С досада копаел един ден на нивата, независимо от тръните и плевелите, докато мотиката не издрънчала на скала и отскочила. Ядът на домакина към немилата му земя още повече пораснал. Но когато разбрал,

че скалите под тръните са богати на сребро, минали му и яда, и омразата. И започнал стопанинът да цени трънливата нива повече от останалите си ниви, заради среброто, което било в нея. Така и един човек може да погледне на себе си като на нива от тръни. Все пак той може да обича себе си, макар тази любов към себе си да е примесена със себепрезрение. Той може да се хвали пред хората, но в самота сам на себе си ще бъде отвратителен, защото знае, че е лъгал хората и знае, че лъже и себе си, обичайки у себе си онова, което не е за любов. Той не може да обича себе си, защото не може да намери причина за това в себе си, не е намерил сребърната жилка в трънака на душата си.

Така и любовта към приятелите си, ако не е основана на почит, както и познание, бързо се превръща в презрение и отвращение.

***

Колко малко е сред нас правилната, идеалната любов между приятели.

В повечето случаи приятелството не е основано на сродност в душите, на познание и почит, а на себична симпатия и на себично сметкаджийство.

Изслушайте това писмо, което ще ви послужи като най-добро доказателство за това за което говоря, и като най-вярна илюстрация на лъжовната приятелска любов. Това писмо, което получих преди два дни, гласи:

– "Исках да дойда при Вас, да се изповядам лично на Вас и търся Вашата благословия за решението, пред което стоя. За благословия! Простете ми цинизма, който е изпълнил моята душа от дъното до върха. Аз стоя пред самоубийство. За това не трябва нито благословия, нито разрешение, нали? В действителност целият свят ми даде разрешение за това – отвращението, което се влива в мен, към всички и всичко. На мен всички хора са ми отвратителни, отвратителни до смърт, и ето сега дишам по-свободно, откакто реших твърдо да умра и поне в смъртта да намеря защита и мир от най-отвратителните за мен творения на земята – хората. Чудите се, знам, защото това, което пиша стои в пълна контрадикция спрямо онова, което Ви говорих лично. Аз Ви говорих, че имам приятели, които ценя и обичам. Говорил съм Ви зло за другите хора, но за приятелите нищо друго, освен похвали. Всичко е било лъжа, сега смея наистина да Ви го кажа. И тогава, когато пред Вас съм низал похвала след похвала за приятелите, аз съм ги презирал, както и сега ги презирам, както презирам и целия свят.

На изгодата е било основано цялото ми приятелство. Тази изгода е била чисто материална, без нищо морално и духовно. Ние сме били като някакъв клуб. Не можеше да мине нито ден, без да се съберем. Ето, вече 12 години! Но никога, нито един ден – това е онова, което искам да Ви изповядам – за нищо друго не се е говорело между нас, освен за новини, и интриги, и взаимни гадни услуги, явни, или скрити. Ние никога не сме се притеснявали за средства, никой от нас не искаше да знае за морал и милосърдие. По този начин ние натрупахме богатство, положение и добихме едно реноме, което всеки ден вещо поддържахме с приказки по новините и с взаимни похвали по събранията.

Някои от нас са държавни чиновници, те бързо добиваха класа след класа; някои са търговци: те бързо добиваха книжа след книжа. Някои са народни представители: те получаваха, каквото си искаха. Създадохме си връзки навсякъде: с министерства, с новинари, с войската, с банки, с

франкмасони. Вече по план се разпределяхме по разни кафенета, за да чуем какво се говори за нас, и да поговорим един за други нещо похвално. Изпращахме своите жени по къщи и по забави със специална заръка да шпионират целия свят и да ни хвалят, говорейки за нашата работливост, за нашия патриотизъм.

Когато започна войната, ние вдигахме най-много шум, но никой от нас не отиде там, където има опасност да загине. След войната се намерихме отново, всички по-здрави и по-богати, отколкото бяхме преди това. И целият свят продължаваше да ни смята за честни и патриотични хора.

Ние дотолкова се отдалечихме по този лъжлив път, че връщане за нас е съвсем невъзможно. Моите приятели ми станаха толкова отвратителни заради това, че бяха готови да ми помогнат в моите мръсни амбиции и желания. Всеки от нас се е надпреварвал с останалите в уменията за интриги и лъжи. За нас стана невъзможно да говорим за каквито и да било идеали, за нищо духовно, хуманно, общочовешко. Само изгода, и изгода! Никога за Бог, нищо за душата, нито за помощ на ближния! Никога в църква! В действителност никой от нас не вярва в Бога. Някога вярвах в Бог и в душата. Сега не. Сега, когато стоя пред самоубийство, аз не вярвам в Него.

Ах, всички хора са гадни, но от моите приятели няма нищо по-гадно! И червеите, които пълзят по боклука, не са ми толкова неприятни, колкото моите приятели. Всички те подтискаха моята душа, тъй, както и аз им помагах да подтиснат своите. Бих искал да отида на още една среща. Викат ме непрестанно. Забелязали са моето отсъствие. “Болен съм” – лъгах ги. Бих искал да отида да им кажа истината в очите преди да умра. Не знам дали да го направя. Колебая се. Бих ги заплюл, бих ги сгазил! Направиха ме сит и богат, но ме въведоха в един пъкъл от лъжи, само лъжи, та не мога да дишам. Имам голям търбух, но нямам душа. И моите жена и деца – всички са отровени, както и аз. Всичко е изгубено. Аз проиграх живота си.

Ако наистина намеря нещо след смъртта, което Вие наричате Бог, и ако бъда съден, ще кажа истината: наядох се, напих се, накрадох се, належах се. Това е целият ми живот. Усещам неистова нужда да кажа истината на някого, преди смъртта си. Мислех да кажа това на тях, подлеците. Но се колебая. Трудно бих имал кураж. Избрах Вас. Пък и на Вас, ето, само така, писмено. Ако можете отвръщайте и други от такъв живот. А мен презрете и забравете. ”

Нищо не може по-изчерпателно от това писмо да ви каже какво значи любов без почит. По-добре е човек да живее без приятели, отколкото с приятели, които не може да почита. Живот с приятели, които човек не може да почита, това е пързаляне по поледица, която води в пропаст. На поледицата децата се хващат за ръце и се влекат едно друго, за да се пързалят по-бързи и по-лесно. И приятелството без почит е такова пързаляне по леда, което никога не завършва по друг начин, освен с пропадане.

***

Третият елемент на възвишената и светла любов е жертването. Любовта е олтар, на който винаги трябва да се върши жертвоприношение. Любовта е божество, което иска винаги пред лицето му да гори жертва, за да се види то отново в светлина. Истинската любов, Божествената любов се отнася винаги към онова, което е най-добро у човека. Ако аз обичам своето

въображение, то моята любов е лъжа. Ако аз обичам Бог заради даровете на литургията, моята любов е лъжа. Ако наистина обичам лъжата, за нея трябва да пожертвам истината, защото и лъжливата любов търси жертва. Онзи, който обича своята суета, жертва за нея разума си; а който обича тялото си, жертва му душата, и който обича клюките, жертва за тях честта. И обратно: който обича разума, жертва суетата, и който обича душата, ще пожертва за нея тялото, и който обича честта, ще пожертва клюкаренето.

И любовта към приятелите струва скъпо. Аз говоря за истинната, Божествена любов. Да помагаш на приятеля в добро и да търсиш неговата помощ за добро – само това се нарича истинска приятелска любов. Аз искам приятел не за това той да ласкае моите слабости, да търпи и оправдава моите грешки, а за това да ме поправя в зло и да ми подражава в доброто. Такова приятелство е чистилище, в което човек се чисти от грубите и низки навици и склонности. Приятелството е по-нужно на душата, отколкото на тялото. В тъга споменът за приятеля довява ведрина на лицето. В търпението да видиш приятел е облекчение. На смъртната постеля присъствието на приятелите разкрасява лицето на смъртта. Приятелството е винаги животворния дъх на ангел, който ни изпраща в живота, който ни вдига, когато паднем и обнадеждава, когато изнемогнем.

Каквато любов към приятелите предлага един човек, такива приятели ще намери. Всеки има такива приятели, каквито заслужава. Според вида и големината на жертвата се намират и приятелите. Аз трябва да се откажа от всичко низко, за да мога да имам за приятел онзи, чиято душевна висота обичам. И трябва да се откажа от себичността, за да обичам несебичен приятел. И трябва да се откажа от грубостта, обичайки благороден приятел.

Приятелството е едно школуване. Каквото е приятелството, такова е и школуването. Понякога приятелството издига към небето, понякога то влече към пъкъла. Приятелства, които означават заговор срещу доброто има много. Такива приятелства се срещат много в нашите среди. Сприятеляват се хора, които нито се познават, нито се почитат, нито се жертват един за друг. Сприятеляват се хора с различни души, не заради душите, но заради придобивката. Сприятеляват се хора с различни принципи, но не заради принципите, а заради забогатяването. Заради концесията, заради плячката и кражбата!

Често временно се наричат приятели и онези, които от дълбината на душите си се презират. Усмихват се един на друг често онези, които с усмивките си изливат омразата си един против друг. Ах, тези приятелски усмивки! Те често означават завеса над пъкъла. Сприятеляват се често хора от самота, от страх един от друг, често от суета, често от досада. Това е временно и сметкаджийско приятелство – най-големият плевел, който расте на земята и най-големият човешки срам!

***

Чудно ли е тогава, че хората не обичат своите неприятели, когато, ето, още не умеят да обичат приятелите си? Чудно ли е, че детето, което още не знае азбуката, не може да чете книги? Как ще обича човек своя далечен, когато не се е научил да обича дори своя най-близък? Как ще обича сърбинът чужденеца, когато още сърбинът сърбите не се е научил да обича. Как безбожните японци ще са обичани от християните руснаци, когато християните руси не се обичат по между си? Във всичко дотук не може да има любов между неприятелите, докато тя

не се осъществи сред приятелите. А във всичко дотук не може да има любов към приятелите, докато тя не се съзида на взаимно познание, почит и жертване.

Докато любовта между приятелите служи само за низки цели, дотогава злото ще властва над света.

***

Християнската любов идва на кръгове.

Първо идва любовта към себе си, после любовта към приятелите си, после любов към неприятелите си, после и любов към Бога. Христос е взел любовта към Себе Си, като мерило за любовта към хората и към Бога. *"Както обичаш самия себе си"* – говори Христос. Когато хората имат християнска любов към себе си, те веднага биха имали и християнска любов към своите приятели и неприятели. Но тази основна любов към хората – любовта към себе си – още не е твърде животинска, себична, лакома, нечиста – и така всяка друга любов, която е основана на такава, е основа на същата.

Но ще дойде едно по-добро време, когато хората ще се обичат повече с дух и истина, и ще се обичат заради духа и истината. Когато истинската любов ще бъде толкова, колкото сега е лъжливата любов.

Ще дойде време, когато приятел на приятеля ще бъде свещеник и изповедник, а не само съюзник за добиване на богатство и живеене на този свят.

Ще дойде време, когато приятел на приятеля ще бъде утешител и лекар, а не измамник и разорител на душата.

Когато дойде това време, тогава ще започне и любовта между хората. И колкото и далеч да е това време, то идва и ще дойде.

Любовта, с която хората сега обичат, води до самоубийство. Но когато дойде онова време, ще дойде с него и любовта, която довежда живота.

Още не е дошло време за любов към неприятелите, защото още не е изпълнена повелята за любов към приятелите. Но ще се изпълни и едната, и другата повеля, защото нито една не е човешка, но Божия. А Божията не може да остане неизпълнена.

Аз вас не мога, братя, да подтикна с моите слаби речи да изпълните Божията повеля за любовта, но ще ви подтикне към това Бог, който подбуди слънцето. Не мога да ви дам сила за истинска любов към приятелите, нито сила за познание, нито за почит, нито за жертване. Тази сила ще ви даде Онзи, който има всесила в ръцете си и който задвижва облаците с мисъл. Божиите работи биха пропаднали, ако зависеха от моите думи и от вашите прищевки. Но Божият промисъл независимо от нас ще успее и ще победи. Онзи, чиито години нямат брой, и чието битие няма край, не може да остави този свой вселенски дом на произвола на нас, слабите си творения, чието начало и край се състоят в една точка, и чието цяло битие е една точка.

Не човек, но Бог ни е гарант, че слънцето няма да угасне преди да види земните синове съвсем

прилични на своя Небесен Отец. Ето, след кратко време, за нас слънцето ще угасне. Покрити с черния плащ на смъртта ние ще бъдем скрити от слънцето. Но защо и нас слънцето, заради нашия живот, да не ни види като синове много прилични на нашия Отец Небесен? Да дадем дума, че ще направим това удоволствие на слънцето и – о, какво по-голямо задоволство за себе си и за приятелите ни! Нека нашият Небесен Отец ни бъде опора в това отсега и до века. Само чрез Него приятелството придобива божествен нимб и божествен жар. Само у Него е любовта, само чрез Него познанието и почитта и само с Негова помощ е жертването.

Нека да е слава на Него във висините и Неговата светлост с нас в низините!

Автор: Св. Николай Велимирович
Из “Над греха и смъртта”
Превод: Деница Георгиева Ганчева

Източник: **www.pravoslavieto.com**

ИЗЛЕЗЕ НОВ БРОЙ НА ЕНОРИЙСКИ ЛИСТ "БЛАГОВЕСТИЕ"

*Излезе нов **брой 233** на Енорийски лист **“Благовестие”.** Може да го намерите по-долу или да изтеглите от*